Szczegółowe kryteria oceniania dla klasy IV szkoły średniej – język polski

ZAKRES PODSTAWOWY

Ocena niedostateczna: uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą. Kryteria mają charakter kumulatywny - uczeń spełnia również wymagania przypisane do ocen niższych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela rozumie podstawy periodyzacji literatury i sytuuje utwory literackie w okresach realizowanych w klasie IV: literaturze lat 1945-1989 - krajowej i emigracyjnej - oraz literaturze po 1989 r.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie podstawy periodyzacji literatury i sytuuje utwory literackie w okresach realizowanych w klasie IV: literaturze lat 1945-1989 - krajowej i emigracyjnej - oraz literaturze po 1989 r.	1. Rozumie podstawy periodyzacji literatury i sytuuje utwory literackie w okresach realizowanych w klasie IV: literaturze lat 1945-1989 - krajowej i emigracyjnej - oraz literaturze po 1989 r.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie podstawy periodyzacji literatury i sytuuje utwory literackie w okresach realizowanych w klasie IV: literaturze lat 1945-1989 - krajowej i emigracyjnej - oraz literaturze po 1989 r.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie podstawy periodyzacji literatury i sytuuje utwory literackie w okresach realizowanych w klasie IV: literaturze lat 1945-1989 - krajowej i emigracyjnej - oraz literaturze po 1989 r; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu i realizmu.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu i realizmu.	2. Rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu i realizmu.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu i realizmu.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje w utworze literackim elementy fantastyki, symbolizmu i realizmu; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne poznane w szkole podstawowej oraz gatunki i odmiany realizowane w klasie IV, w szczególności odmiany powieści i dramatu realizowane w obrębie literatury współczesnej; wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne poznane w szkole podstawowej oraz gatunki i odmiany realizowane w klasie IV, w szczególności odmiany powieści i dramatu realizowane w obrębie literatury współczesnej; wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe.	3. Rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne poznane w szkole podstawowej oraz gatunki i odmiany realizowane w klasie IV, w szczególności odmiany powieści i dramatu realizowane w obrębie literatury współczesnej; wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne poznane w szkole podstawowej oraz gatunki i odmiany realizowane w klasie IV, w szczególności odmiany powieści i dramatu realizowane w obrębie literatury współczesnej; wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne poznane w szkole podstawowej oraz gatunki i odmiany realizowane w klasie IV, w szczególności odmiany powieści i dramatu realizowane w obrębie literatury współczesnej; wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
4. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz oksymoron, peryfrazę, hiperbolę, frazeologizmy, antytezę, paralelizm, wyliczenie i przerzutnię; określa ich funkcje.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz oksymoron, peryfrazę, hiperbolę, frazeologizmy, antytezę, paralelizm, wyliczenie i przerzutnię; określa ich funkcje.	4. Rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz oksymoron, peryfrazę, hiperbolę, frazeologizmy, antytezę, paralelizm, wyliczenie i przerzutnię; określa ich funkcje.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz oksymoron, peryfrazę, hiperbolę, frazeologizmy, antytezę, paralelizm, wyliczenie i przerzutnię; określa ich funkcje.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz oksymoron, peryfrazę, hiperbolę, frazeologizmy, antytezę, paralelizm, wyliczenie i przerzutnię; określa ich funkcje; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego.	5. Interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
6. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje w tekstach literackich ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos i groteskę; określa ich funkcje oraz rozumie ich wartościujący charakter.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje w tekstach literackich ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos i groteskę; określa ich funkcje oraz rozumie ich wartościujący charakter.	6. Rozpoznaje w tekstach literackich ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos i groteskę; określa ich funkcje oraz rozumie ich wartościujący charakter.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje w tekstach literackich ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos i groteskę; określa ich funkcje oraz rozumie ich wartościujący charakter.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje w tekstach literackich ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos i groteskę; określa ich funkcje oraz rozumie ich wartościujący charakter; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
7. Z pomocą nauczyciela wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe, realizowanych w klasie IV.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe, realizowanych w klasie IV.	7. Wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe, realizowanych w klasie IV.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe, realizowanych w klasie IV.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe, realizowanych w klasie IV; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
8. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi.	8. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi.	8. Rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi.	8. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi.	8. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
9. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania świata przedstawionego - fabuły, bohaterów, akcji, wątków i motywów - a także narracji i sytuacji lirycznej.	9. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania świata przedstawionego - fabuły, bohaterów, akcji, wątków i motywów - a także narracji i sytuacji lirycznej.	9. Rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania świata przedstawionego - fabuły, bohaterów, akcji, wątków i motywów - a także narracji i sytuacji lirycznej.	9. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania świata przedstawionego - fabuły, bohaterów, akcji, wątków i motywów - a także narracji i sytuacji lirycznej.	9. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje w utworze i interpretuje sposoby kreowania świata przedstawionego - fabuły, bohaterów, akcji, wątków i motywów - a także narracji i sytuacji lirycznej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
10. Z pomocą nauczyciela rozumie pojęcia motywu literackiego i toposu; rozpoznaje podstawowe motywy i toposy, dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	10. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie pojęcia motywu literackiego i toposu; rozpoznaje podstawowe motywy i toposy, dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	10. Rozumie pojęcia motywu literackiego i toposu; rozpoznaje podstawowe motywy i toposy, dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	10. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie pojęcia motywu literackiego i toposu; rozpoznaje podstawowe motywy i toposy, dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	10. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie pojęcia motywu literackiego i toposu; rozpoznaje podstawowe motywy i toposy, dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
11. Z pomocą nauczyciela w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II i wskazanych ksiąg Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry oraz Balladyny Juliusza Słowackiego.	11. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II i wskazanych ksiąg Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry oraz Balladyny Juliusza Słowackiego.	11. W interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II i wskazanych ksiąg Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry oraz Balladyny Juliusza Słowackiego.	11. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II i wskazanych ksiąg Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry oraz Balladyny Juliusza Słowackiego.	11. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II i wskazanych ksiąg Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry oraz Balladyny Juliusza Słowackiego; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
12. Z pomocą nauczyciela porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania oraz określa cechy wspólne i różne.	12. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania oraz określa cechy wspólne i różne.	12. Porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania oraz określa cechy wspólne i różne.	12. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania oraz określa cechy wspólne i różne.	12. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania oraz określa cechy wspólne i różne; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
13. Z pomocą nauczyciela przedstawia propozycję interpretacji utworu i wskazuje miejsca w tekście stanowiące argumenty na jej poparcie.	13. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie przedstawia propozycję interpretacji utworu i wskazuje miejsca w tekście stanowiące argumenty na jej poparcie.	13. Przedstawia propozycję interpretacji utworu i wskazuje miejsca w tekście stanowiące argumenty na jej poparcie.	13. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie przedstawia propozycję interpretacji utworu i wskazuje miejsca w tekście stanowiące argumenty na jej poparcie.	13. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie przedstawia propozycję interpretacji utworu i wskazuje miejsca w tekście stanowiące argumenty na jej poparcie; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
14. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje w interpretacji utworów potrzebne konteksty, szczególnie historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny i egzystencjalny.	14. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje w interpretacji utworów potrzebne konteksty, szczególnie historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny i egzystencjalny.	14. Wykorzystuje w interpretacji utworów potrzebne konteksty, szczególnie historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny i egzystencjalny.	14. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje w interpretacji utworów potrzebne konteksty, szczególnie historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny i egzystencjalny.	14. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje w interpretacji utworów potrzebne konteksty, szczególnie historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny i egzystencjalny; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
15. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje obecne w utworach wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę, związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.	15. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje obecne w utworach wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę, związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.	15. Rozpoznaje obecne w utworach wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę, związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.	15. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje obecne w utworach wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę, związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.	15. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje obecne w utworach wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę, związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, popularnonaukowych i naukowych.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, popularnonaukowych i naukowych.	1. Przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, popularnonaukowych i naukowych.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, popularnonaukowych i naukowych.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów publicystycznych, popularnonaukowych i naukowych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację.	2. Analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych - artykułu, felietonu i reportażu - retorycznych - przemówienia - popularnonaukowych i naukowych - rozprawy; rozróżnia wiadomość i komentarz, rozpoznaje środki językowe i ich funkcje, odczytuje informacje jawne i ukryte oraz rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych - artykułu, felietonu i reportażu - retorycznych - przemówienia - popularnonaukowych i naukowych - rozprawy; rozróżnia wiadomość i komentarz, rozpoznaje środki językowe i ich funkcje, odczytuje informacje jawne i ukryte oraz rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe.	3. Rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych - artykułu, felietonu i reportażu - retorycznych - przemówienia - popularnonaukowych i naukowych - rozprawy; rozróżnia wiadomość i komentarz, rozpoznaje środki językowe i ich funkcje, odczytuje informacje jawne i ukryte oraz rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych - artykułu, felietonu i reportażu - retorycznych - przemówienia - popularnonaukowych i naukowych - rozprawy; rozróżnia wiadomość i komentarz, rozpoznaje środki językowe i ich funkcje, odczytuje informacje jawne i ukryte oraz rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych - artykułu, felietonu i reportażu - retorycznych - przemówienia - popularnonaukowych i naukowych - rozprawy; rozróżnia wiadomość i komentarz, rozpoznaje środki językowe i ich funkcje, odczytuje informacje jawne i ukryte oraz rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki.	4. Charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
5. Z pomocą nauczyciela odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy dla danej dziedziny sztuki.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy dla danej dziedziny sztuki.	5. Odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy dla danej dziedziny sztuki.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy dla danej dziedziny sztuki.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy dla danej dziedziny sztuki; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
6. Z pomocą nauczyciela odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	6. Odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz w tworzeniu własnych wypowiedzi.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz w tworzeniu własnych wypowiedzi.	1. Wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz w tworzeniu własnych wypowiedzi.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz w tworzeniu własnych wypowiedzi.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz w tworzeniu własnych wypowiedzi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze.	2. Rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście oraz wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście oraz wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi.	3. Rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście oraz wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście oraz wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście oraz wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu i określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu i określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.	4. Rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu i określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu i określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu i określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela rozróżnia pojęcia stylu i stylizacji oraz rozumie ich znaczenie w tekście.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia pojęcia stylu i stylizacji oraz rozumie ich znaczenie w tekście.	1. Rozróżnia pojęcia stylu i stylizacji oraz rozumie ich znaczenie w tekście.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia pojęcia stylu i stylizacji oraz rozumie ich znaczenie w tekście.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia pojęcia stylu i stylizacji oraz rozumie ich znaczenie w tekście; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania.	2. Rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje rodzaje stylizacji, w tym archaizację, dialektyzację, kolokwializację, stylizację środowiskową i biblijną, oraz określa ich funkcje w tekście.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje rodzaje stylizacji, w tym archaizację, dialektyzację, kolokwializację, stylizację środowiskową i biblijną, oraz określa ich funkcje w tekście.	3. Rozpoznaje rodzaje stylizacji, w tym archaizację, dialektyzację, kolokwializację, stylizację środowiskową i biblijną, oraz określa ich funkcje w tekście.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje rodzaje stylizacji, w tym archaizację, dialektyzację, kolokwializację, stylizację środowiskową i biblijną, oraz określa ich funkcje w tekście.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje rodzaje stylizacji, w tym archaizację, dialektyzację, kolokwializację, stylizację środowiskową i biblijną, oraz określa ich funkcje w tekście; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
4. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku.	4. Rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje zapożyczenia w polszczyźnie i rozumie ich funkcje.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje zapożyczenia w polszczyźnie i rozumie ich funkcje.	5. Rozpoznaje zapożyczenia w polszczyźnie i rozumie ich funkcje.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje zapożyczenia w polszczyźnie i rozumie ich funkcje.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje zapożyczenia w polszczyźnie i rozumie ich funkcje; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
6. Z pomocą nauczyciela zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym.	6. Zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
7. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje słownictwo wartościujące; odróżnia słownictwo neutralne od nacechowanego emocjonalnie oraz oficjalne od potocznego.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje słownictwo wartościujące; odróżnia słownictwo neutralne od nacechowanego emocjonalnie oraz oficjalne od potocznego.	7. Rozpoznaje słownictwo wartościujące; odróżnia słownictwo neutralne od nacechowanego emocjonalnie oraz oficjalne od potocznego.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje słownictwo wartościujące; odróżnia słownictwo neutralne od nacechowanego emocjonalnie oraz oficjalne od potocznego.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje słownictwo wartościujące; odróżnia słownictwo neutralne od nacechowanego emocjonalnie oraz oficjalne od potocznego; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków.	1. Rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela zna pojęcie aktu komunikacji językowej i jego składowe: komunikat, nadawcę, odbiorcę, kod, kontekst i kontakt.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie zna pojęcie aktu komunikacji językowej i jego składowe: komunikat, nadawcę, odbiorcę, kod, kontekst i kontakt.	2. Zna pojęcie aktu komunikacji językowej i jego składowe: komunikat, nadawcę, odbiorcę, kod, kontekst i kontakt.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie zna pojęcie aktu komunikacji językowej i jego składowe: komunikat, nadawcę, odbiorcę, kod, kontekst i kontakt.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie zna pojęcie aktu komunikacji językowej i jego składowe: komunikat, nadawcę, odbiorcę, kod, kontekst i kontakt; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i określa funkcje tekstu: informatywną, poetycką, ekspresywną i impresywną, w tym perswazyjną.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje i określa funkcje tekstu: informatywną, poetycką, ekspresywną i impresywną, w tym perswazyjną.	3. Rozpoznaje i określa funkcje tekstu: informatywną, poetycką, ekspresywną i impresywną, w tym perswazyjną.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje i określa funkcje tekstu: informatywną, poetycką, ekspresywną i impresywną, w tym perswazyjną.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje i określa funkcje tekstu: informatywną, poetycką, ekspresywną i impresywną, w tym perswazyjną; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
4. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi - homonimie, anakoluty i paradoksy - oraz dba o jasność i precyzję komunikatu.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi - homonimie, anakoluty i paradoksy - oraz dba o jasność i precyzję komunikatu.	4. Rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi - homonimie, anakoluty i paradoksy - oraz dba o jasność i precyzję komunikatu.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi - homonimie, anakoluty i paradoksy - oraz dba o jasność i precyzję komunikatu.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi - homonimie, anakoluty i paradoksy - oraz dba o jasność i precyzję komunikatu; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela posługuje się różnymi odmianami polszczyzny zależnie od sytuacji komunikacyjnej.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny zależnie od sytuacji komunikacyjnej.	5. Posługuje się różnymi odmianami polszczyzny zależnie od sytuacji komunikacyjnej.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny zależnie od sytuacji komunikacyjnej.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny zależnie od sytuacji komunikacyjnej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
6. Z pomocą nauczyciela odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego i określa funkcje innowacji językowej w tekście.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego i określa funkcje innowacji językowej w tekście.	6. Odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego i określa funkcje innowacji językowej w tekście.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego i określa funkcje innowacji językowej w tekście.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego i określa funkcje innowacji językowej w tekście; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
7. Z pomocą nauczyciela stosuje zasady etyki wypowiedzi i wartościuje wypowiedzi językowe według kryteriów takich jak prawda - fałsz oraz poprawność - niepoprawność.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie stosuje zasady etyki wypowiedzi i wartościuje wypowiedzi językowe według kryteriów takich jak prawda - fałsz oraz poprawność - niepoprawność.	7. Stosuje zasady etyki wypowiedzi i wartościuje wypowiedzi językowe według kryteriów takich jak prawda - fałsz oraz poprawność - niepoprawność.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie stosuje zasady etyki wypowiedzi i wartościuje wypowiedzi językowe według kryteriów takich jak prawda - fałsz oraz poprawność - niepoprawność.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie stosuje zasady etyki wypowiedzi i wartościuje wypowiedzi językowe według kryteriów takich jak prawda - fałsz oraz poprawność - niepoprawność; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
8. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację i stereotyp językowy.	8. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację i stereotyp językowy.	8. Rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację i stereotyp językowy.	8. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację i stereotyp językowy.	8. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje w tekstach manipulację, dezinformację i stereotyp językowy; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
9. Z pomocą nauczyciela stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji.	9. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji.	9. Stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji.	9. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji.	9. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednio do sytuacji; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 4. Ortografia i interpunkcja				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

II. Kształcenie językowe. 4. Ortografia i interpunkcja				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela stosuje zasady ortografii i interpunkcji, szczególnie pisownię wielką i małą literą; pisownię łączną i rozłączną partykuły nie oraz partykuł -bym, -byś, -by; pisownię zakończeń -ji, -ii, -i; zapis przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisownię przyimków złożonych; zapis ą i ę oraz połączeń om, on, em, en; pisownię skrótów i skrótowców.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji, szczególnie pisownię wielką i małą literą; pisownię łączną i rozłączną partykuły nie oraz partykuł -bym, -byś, -by; pisownię zakończeń -ji, -ii, -i; zapis przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisownię przyimków złożonych; zapis ą i ę oraz połączeń om, on, em, en; pisownię skrótów i skrótowców.	1. Stosuje zasady ortografii i interpunkcji, szczególnie pisownię wielką i małą literą; pisownię łączną i rozłączną partykuły nie oraz partykuł -bym, -byś, -by; pisownię zakończeń -ji, -ii, -i; zapis przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisownię przyimków złożonych; zapis ą i ę oraz połączeń om, on, em, en; pisownię skrótów i skrótowców.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji, szczególnie pisownię wielką i małą literą; pisownię łączną i rozłączną partykuły nie oraz partykuł -bym, -byś, -by; pisownię zakończeń -ji, -ii, -i; zapis przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisownię przyimków złożonych; zapis ą i ę oraz połączeń om, on, em, en; pisownię skrótów i skrótowców.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie stosuje zasady ortografii i interpunkcji, szczególnie pisownię wielką i małą literą; pisownię łączną i rozłączną partykuły nie oraz partykuł -bym, -byś, -by; pisownię zakończeń -ji, -ii, -i; zapis przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisownię przyimków złożonych; zapis ą i ę oraz połączeń om, on, em, en; pisownię skrótów i skrótowców; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego tekstu.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego tekstu.	2. Wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego tekstu.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego tekstu.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego tekstu; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 4. Ortografia i interpunkcja				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu ortograficznego w tekście artystycznym.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu ortograficznego w tekście artystycznym.	3. Rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu ortograficznego w tekście artystycznym.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu ortograficznego w tekście artystycznym.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu ortograficznego w tekście artystycznym; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych.	1. Formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
2. Z pomocą nauczyciela wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej.	2. Wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
3. Z pomocą nauczyciela rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną, np. tezę, argumenty, apel i pointę.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną, np. tezę, argumenty, apel i pointę.	3. Rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną, np. tezę, argumenty, apel i pointę.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną, np. tezę, argumenty, apel i pointę.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną, np. tezę, argumenty, apel i pointę; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
4. Z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak środki retoryczne - pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie i inwersje - oddziałują na odbiorcę.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wyjaśnia, jak środki retoryczne - pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie i inwersje - oddziałują na odbiorcę.	4. Wyjaśnia, jak środki retoryczne - pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie i inwersje - oddziałują na odbiorcę.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wyjaśnia, jak środki retoryczne - pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie i inwersje - oddziałują na odbiorcę.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wyjaśnia, jak środki retoryczne - pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie i inwersje - oddziałują na odbiorcę; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne odwołujące się np. do litości, niewiedzy, groźby i autorytetu oraz argumenty ad personam.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne odwołujące się np. do litości, niewiedzy, groźby i autorytetu oraz argumenty ad personam.	5. Rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne odwołujące się np. do litości, niewiedzy, groźby i autorytetu oraz argumenty ad personam.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne odwołujące się np. do litości, niewiedzy, groźby i autorytetu oraz argumenty ad personam.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne odwołujące się np. do litości, niewiedzy, groźby i autorytetu oraz argumenty ad personam; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
6. Z pomocą nauczyciela rozumie logikę i konsekwencję toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych oraz stosuje je we własnych tekstach.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie logikę i konsekwencję toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych oraz stosuje je we własnych tekstach.	6. Rozumie logikę i konsekwencję toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych oraz stosuje je we własnych tekstach.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie logikę i konsekwencję toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych oraz stosuje je we własnych tekstach.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie logikę i konsekwencję toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych oraz stosuje je we własnych tekstach; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
7. Z pomocą nauczyciela odróżnia dyskusję od sporu i kłótni.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odróżnia dyskusję od sporu i kłótni.	7. Odróżnia dyskusję od sporu i kłótni.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odróżnia dyskusję od sporu i kłótni.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odróżnia dyskusję od sporu i kłótni; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
8. Z pomocą nauczyciela rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy.	8. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy.	8. Rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy.	8. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy.	8. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
9. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym.	9. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym.	9. Rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym.	9. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym.	9. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
10. Z pomocą nauczyciela rozumie zjawisko nowomowy oraz określa jego cechy i funkcje w tekście.	10. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie zjawisko nowomowy oraz określa jego cechy i funkcje w tekście.	10. Rozumie zjawisko nowomowy oraz określa jego cechy i funkcje w tekście.	10. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie zjawisko nowomowy oraz określa jego cechy i funkcje w tekście.	10. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie zjawisko nowomowy oraz określa jego cechy i funkcje w tekście; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.	1. Zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela buduje wypowiedź świadomie, ze znajomością jej funkcji językowej, celu i adresata oraz z zachowaniem zasad retoryki.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie buduje wypowiedź świadomie, ze znajomością jej funkcji językowej, celu i adresata oraz z zachowaniem zasad retoryki.	2. Buduje wypowiedź świadomie, ze znajomością jej funkcji językowej, celu i adresata oraz z zachowaniem zasad retoryki.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie buduje wypowiedź świadomie, ze znajomością jej funkcji językowej, celu i adresata oraz z zachowaniem zasad retoryki.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie buduje wypowiedź świadomie, ze znajomością jej funkcji językowej, celu i adresata oraz z zachowaniem zasad retoryki; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska i wykazując sprzeczność wypowiedzi.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska i wykazując sprzeczność wypowiedzi.	3. Reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska i wykazując sprzeczność wypowiedzi.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska i wykazując sprzeczność wypowiedzi.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska i wykazując sprzeczność wypowiedzi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi i oceny oraz redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze i głos w dyskusji.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi i oceny oraz redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze i głos w dyskusji.	4. Zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi i oceny oraz redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze i głos w dyskusji.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi i oceny oraz redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze i głos w dyskusji.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi i oceny oraz redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze i głos w dyskusji; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
5. Z pomocą nauczyciela tworzy spójne wypowiedzi w formach: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, definicja i notatka syntetyzująca.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie tworzy spójne wypowiedzi w formach: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, definicja i notatka syntetyzująca.	5. Tworzy spójne wypowiedzi w formach: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, definicja i notatka syntetyzująca.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie tworzy spójne wypowiedzi w formach: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, definicja i notatka syntetyzująca.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie tworzy spójne wypowiedzi w formach: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, definicja i notatka syntetyzująca; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
6. Z pomocą nauczyciela odróżnia streszczenie od parafrazy i funkcjonalnie stosuje je zależnie od celu wypowiedzi.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odróżnia streszczenie od parafrazy i funkcjonalnie stosuje je zależnie od celu wypowiedzi.	6. Odróżnia streszczenie od parafrazy i funkcjonalnie stosuje je zależnie od celu wypowiedzi.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odróżnia streszczenie od parafrazy i funkcjonalnie stosuje je zależnie od celu wypowiedzi.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odróżnia streszczenie od parafrazy i funkcjonalnie stosuje je zależnie od celu wypowiedzi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
7. Z pomocą nauczyciela tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym.	7. Tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
8. Z pomocą nauczyciela stosuje retoryczne zasady kompozycyjne we własnym tekście i wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych.	8. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne we własnym tekście i wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych.	8. Stosuje retoryczne zasady kompozycyjne we własnym tekście i wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych.	8. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne we własnym tekście i wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych.	8. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie stosuje retoryczne zasady kompozycyjne we własnym tekście i wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
9. Z pomocą nauczyciela w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu i znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, oraz przeprowadza logiczny wywód.	9. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu i znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, oraz przeprowadza logiczny wywód.	9. W interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu i znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, oraz przeprowadza logiczny wywód.	9. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu i znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, oraz przeprowadza logiczny wywód.	9. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu i znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, oraz przeprowadza logiczny wywód; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
10. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje jego korekty i stosuje kryteria poprawności językowej.	10. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje jego korekty i stosuje kryteria poprawności językowej.	10. Wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje jego korekty i stosuje kryteria poprawności językowej.	10. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje jego korekty i stosuje kryteria poprawności językowej.	10. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje jego korekty i stosuje kryteria poprawności językowej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela rozwija umiejętność pracy samodzielnej, m.in. przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozwija umiejętność pracy samodzielnej, m.in. przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska.	1. Rozwija umiejętność pracy samodzielnej, m.in. przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozwija umiejętność pracy samodzielnej, m.in. przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozwija umiejętność pracy samodzielnej, m.in. przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie, syntetyzuje treści wokół problemu, tematu lub zagadnienia i wykorzystuje je w wypowiedziach.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie, syntetyzuje treści wokół problemu, tematu lub zagadnienia i wykorzystuje je w wypowiedziach.	2. Porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie, syntetyzuje treści wokół problemu, tematu lub zagadnienia i wykorzystuje je w wypowiedziach.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie, syntetyzuje treści wokół problemu, tematu lub zagadnienia i wykorzystuje je w wypowiedziach.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie porządkuje informacje w problemowe całości przez ich wartościowanie, syntetyzuje treści wokół problemu, tematu lub zagadnienia i wykorzystuje je w wypowiedziach; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej.	3. Korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także do źródeł elektronicznych.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także do źródeł elektronicznych.	4. Sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także do źródeł elektronicznych.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także do źródeł elektronicznych.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także do źródeł elektronicznych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela dokonuje krytycznej selekcji źródeł.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie dokonuje krytycznej selekcji źródeł.	5. Dokonuje krytycznej selekcji źródeł.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie dokonuje krytycznej selekcji źródeł.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie dokonuje krytycznej selekcji źródeł; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
6. Z pomocą nauczyciela wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi.	6. Wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
7. Z pomocą nauczyciela posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego i słownikami specjalistycznymi, także w wersji online.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego i słownikami specjalistycznymi, także w wersji online.	7. Posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego i słownikami specjalistycznymi, także w wersji online.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego i słownikami specjalistycznymi, także w wersji online.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego i słownikami specjalistycznymi, także w wersji online; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
8. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje multimedialne źródła informacji i dokonuje ich krytycznej oceny.	8. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje multimedialne źródła informacji i dokonuje ich krytycznej oceny.	8. Wykorzystuje multimedialne źródła informacji i dokonuje ich krytycznej oceny.	8. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje multimedialne źródła informacji i dokonuje ich krytycznej oceny.	8. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje multimedialne źródła informacji i dokonuje ich krytycznej oceny; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
9. Z pomocą nauczyciela gromadzi i przetwarza informacje.	9. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie gromadzi i przetwarza informacje.	9. Gromadzi i przetwarza informacje.	9. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie gromadzi i przetwarza informacje.	9. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie gromadzi i przetwarza informacje; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
10. Z pomocą nauczyciela korzysta z zasobów multimedialnych, dokonuje wyboru źródeł internetowych z uwzględnieniem poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.	10. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie korzysta z zasobów multimedialnych, dokonuje wyboru źródeł internetowych z uwzględnieniem poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.	10. Korzysta z zasobów multimedialnych, dokonuje wyboru źródeł internetowych z uwzględnieniem poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.	10. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie korzysta z zasobów multimedialnych, dokonuje wyboru źródeł internetowych z uwzględnieniem poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.	10. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie korzysta z zasobów multimedialnych, dokonuje wyboru źródeł internetowych z uwzględnieniem poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
11. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu, prezentowaniu i popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć.	11. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu, prezentowaniu i popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć.	11. Wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu, prezentowaniu i popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć.	11. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu, prezentowaniu i popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć.	11. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu, prezentowaniu i popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

Szczegółowe kryteria oceniania dla klasy IV szkoły średniej

ZAKRES ROZSZERZONY

Uczeń spełnia wszystkie kryteria zakresu podstawowego, a ponadto kryteria wyszczególnione poniżej. Ocena niedostateczna: uczeń nie spełnia kryteriów na ocenę dopuszczającą.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej.	1. Odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje jej elementy w utworach oraz ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje jej elementy w utworach oraz ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych.	2. Rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje jej elementy w utworach oraz ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje jej elementy w utworach oraz ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje jej elementy w utworach oraz ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych.	3. Rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie oraz rozpoznaje założenia programowe w utworach różnych epok.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie oraz rozpoznaje założenia programowe w utworach różnych epok.	4. Rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie oraz rozpoznaje założenia programowe w utworach różnych epok.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie oraz rozpoznaje założenia programowe w utworach różnych epok.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie oraz rozpoznaje założenia programowe w utworach różnych epok; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach, rozumie ich uniwersalny charakter i rolę w interpretacji.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach, rozumie ich uniwersalny charakter i rolę w interpretacji.	5. Rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach, rozumie ich uniwersalny charakter i rolę w interpretacji.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach, rozumie ich uniwersalny charakter i rolę w interpretacji.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach, rozumie ich uniwersalny charakter i rolę w interpretacji; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
6. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje konwencje fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową, baśniową, oniryczną i nadrealistyczną oraz określa ich cechy w utworach.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje konwencje fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową, baśniową, oniryczną i nadrealistyczną oraz określa ich cechy w utworach.	6. Rozpoznaje konwencje fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową, baśniową, oniryczną i nadrealistyczną oraz określa ich cechy w utworach.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje konwencje fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową, baśniową, oniryczną i nadrealistyczną oraz określa ich cechy w utworach.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje konwencje fantastyczną, symboliczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową, baśniową, oniryczną i nadrealistyczną oraz określa ich cechy w utworach; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
7. Z pomocą nauczyciela określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach; rozpoznaje odmiany synkretyzmu rodzajowego i gatunkowego oraz interpretuje jego znaczenie.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach; rozpoznaje odmiany synkretyzmu rodzajowego i gatunkowego oraz interpretuje jego znaczenie.	7. Określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach; rozpoznaje odmiany synkretyzmu rodzajowego i gatunkowego oraz interpretuje jego znaczenie.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach; rozpoznaje odmiany synkretyzmu rodzajowego i gatunkowego oraz interpretuje jego znaczenie.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach; rozpoznaje odmiany synkretyzmu rodzajowego i gatunkowego oraz interpretuje jego znaczenie; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
8. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje elipsę, aliterację, kontaminację, synestezję, inwersję i gradację oraz określa ich funkcje.	8. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje elipsę, aliterację, kontaminację, synestezję, inwersję i gradację oraz określa ich funkcje.	8. Rozpoznaje elipsę, aliterację, kontaminację, synestezję, inwersję i gradację oraz określa ich funkcje.	8. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje elipsę, aliterację, kontaminację, synestezję, inwersję i gradację oraz określa ich funkcje.	8. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje elipsę, aliterację, kontaminację, synestezję, inwersję i gradację oraz określa ich funkcje; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
9. Z pomocą nauczyciela rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach i określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	9. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach i określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	9. Rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach i określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	9. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach i określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych.	9. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach i określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
10. Z pomocą nauczyciela rozumie pojęcia parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe i wykorzystuje te pojęcia w interpretacji.	10. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie pojęcia parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe i wykorzystuje te pojęcia w interpretacji.	10. Rozumie pojęcia parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe i wykorzystuje te pojęcia w interpretacji.	10. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie pojęcia parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe i wykorzystuje te pojęcia w interpretacji.	10. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie pojęcia parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe i wykorzystuje te pojęcia w interpretacji; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
11. Z pomocą nauczyciela porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego.	11. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego.	11. Porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego.	11. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego.	11. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
12. Z pomocą nauczyciela rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji.	12. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji.	12. Rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji.	12. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji.	12. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 1. Czytanie utworów literackich				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
13. Z pomocą nauczyciela rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich.	13. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich.	13. Rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich.	13. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich.	13. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
14. Z pomocą nauczyciela wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego, realizowanych w klasie IV.	14. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego, realizowanych w klasie IV.	14. Wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego, realizowanych w klasie IV.	14. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego, realizowanych w klasie IV.	14. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe dla zakresu rozszerzonego, realizowanych w klasie IV; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela analizuje strukturę eseju: odczytuje sensy, sposób prowadzenia wywodu i charakterystyczne cechy stylu.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie analizuje strukturę eseju: odczytuje sensy, sposób prowadzenia wywodu i charakterystyczne cechy stylu.	1. Analizuje strukturę eseju: odczytuje sensy, sposób prowadzenia wywodu i charakterystyczne cechy stylu.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie analizuje strukturę eseju: odczytuje sensy, sposób prowadzenia wywodu i charakterystyczne cechy stylu.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie analizuje strukturę eseju: odczytuje sensy, sposób prowadzenia wywodu i charakterystyczne cechy stylu; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji tekstów kultury.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji tekstów kultury.	2. Wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji tekstów kultury.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji tekstów kultury.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji tekstów kultury; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej.	3. Rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela porównuje teksty kultury z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie porównuje teksty kultury z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów.	4. Porównuje teksty kultury z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie porównuje teksty kultury z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie porównuje teksty kultury z uwzględnieniem różnorodnych kontekstów; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
5. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i charakteryzuje główne style w sztuce.	5. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje i charakteryzuje główne style w sztuce.	5. Rozpoznaje i charakteryzuje główne style w sztuce.	5. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje i charakteryzuje główne style w sztuce.	5. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje i charakteryzuje główne style w sztuce; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

I. Kształcenie literackie i kulturowe. 2. Odbiór tekstów kultury				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
6. Z pomocą nauczyciela odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach.	6. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach.	6. Odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach.	6. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach.	6. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
7. Z pomocą nauczyciela zna pojęcie syntezy sztuk oraz rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności.	7. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie zna pojęcie syntezy sztuk oraz rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności.	7. Zna pojęcie syntezy sztuk oraz rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności.	7. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie zna pojęcie syntezy sztuk oraz rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności.	7. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie zna pojęcie syntezy sztuk oraz rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

II. Kształcenie językowe. 1. Gramatyka języka polskiego				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. Spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela rozumie, czym jest tabu językowe, i rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozumie, czym jest tabu językowe, i rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach.	1. Rozumie, czym jest tabu językowe, i rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozumie, czym jest tabu językowe, i rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozumie, czym jest tabu językowe, i rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 2. Zróżnicowanie języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
2. Z pomocą nauczyciela określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych.	2. Określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła lub autora oraz styl typowy dla gatunku, prądu lub epoki i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła lub autora oraz styl typowy dla gatunku, prądu lub epoki i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji.	3. Rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła lub autora oraz styl typowy dla gatunku, prądu lub epoki i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła lub autora oraz styl typowy dla gatunku, prądu lub epoki i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny dzieła lub autora oraz styl typowy dla gatunku, prądu lub epoki i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
4. Z pomocą nauczyciela określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich.	4. Określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela określa intencję wypowiedzi jako aktu o znaczeniu dosłownym i implikowanym - presupozycję.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie określa intencję wypowiedzi jako aktu o znaczeniu dosłownym i implikowanym - presupozycję.	1. Określa intencję wypowiedzi jako aktu o znaczeniu dosłownym i implikowanym - presupozycję.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie określa intencję wypowiedzi jako aktu o znaczeniu dosłownym i implikowanym - presupozycję.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie określa intencję wypowiedzi jako aktu o znaczeniu dosłownym i implikowanym - presupozycję; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje i określa funkcje tekstu: fatyczną i magiczną.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje i określa funkcje tekstu: fatyczną i magiczną.	2. Rozpoznaje i określa funkcje tekstu: fatyczną i magiczną.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje i określa funkcje tekstu: fatyczną i magiczną.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje i określa funkcje tekstu: fatyczną i magiczną; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
3. Z pomocą nauczyciela określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną i społeczną.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną i społeczną.	3. Określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną i społeczną.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną i społeczną.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie określa funkcje języka: poznawczą, komunikacyjną i społeczną; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 3. Komunikacja językowa i kultura języka				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
4. Z pomocą nauczyciela określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.	4. Określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie określa rolę języka w budowaniu obrazu świata; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

II. Kształcenie językowe. 4. Ortografia i interpunkcja				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. Spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień.	1. Odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela stosuje w wypowiedzi dowodzenie indukcyjne i dedukcyjne.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie stosuje w wypowiedzi dowodzenie indukcyjne i dedukcyjne.	2. Stosuje w wypowiedzi dowodzenie indukcyjne i dedukcyjne.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie stosuje w wypowiedzi dowodzenie indukcyjne i dedukcyjne.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie stosuje w wypowiedzi dowodzenie indukcyjne i dedukcyjne; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
3. Z pomocą nauczyciela rozpoznaje wywód demagogiczny oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących.	3. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozpoznaje wywód demagogiczny oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących.	3. Rozpoznaje wywód demagogiczny oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących.	3. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozpoznaje wywód demagogiczny oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących.	3. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozpoznaje wywód demagogiczny oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 1. Elementy retoryki				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
4. Z pomocą nauczyciela rozróżnia ironię ze względu na cel: satyryczny, parodystyczny, drwinę i sarkazm.	4. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie rozróżnia ironię ze względu na cel: satyryczny, parodystyczny, drwinę i sarkazm.	4. Rozróżnia ironię ze względu na cel: satyryczny, parodystyczny, drwinę i sarkazm.	4. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie rozróżnia ironię ze względu na cel: satyryczny, parodystyczny, drwinę i sarkazm.	4. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie rozróżnia ironię ze względu na cel: satyryczny, parodystyczny, drwinę i sarkazm; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

III. Tworzenie wypowiedzi. 2. Mówienie i pisanie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela tworzy spójne wypowiedzi w formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż i felieton.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie tworzy spójne wypowiedzi w formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż i felieton.	1. Tworzy spójne wypowiedzi w formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż i felieton.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie tworzy spójne wypowiedzi w formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż i felieton.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie tworzy spójne wypowiedzi w formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż i felieton; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.

IV. Samokształcenie				
Ocena dopuszczająca - uczeń:	**Ocena dostateczna - uczeń:**	**Ocena dobra - uczeń:**	**Ocena bardzo dobra - uczeń:**	**Ocena celująca - uczeń:**
1. Z pomocą nauczyciela sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać wiedzę przedmiotową.	1. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać wiedzę przedmiotową.	1. Sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać wiedzę przedmiotową.	1. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać wiedzę przedmiotową.	1. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać wiedzę przedmiotową; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.
2. Z pomocą nauczyciela włącza się w życie kulturalne szkoły i regionu.	2. W typowych sytuacjach na ogół poprawnie włącza się w życie kulturalne szkoły i regionu.	2. Włącza się w życie kulturalne szkoły i regionu.	2. Samodzielnie, trafnie i konsekwentnie włącza się w życie kulturalne szkoły i regionu.	2. Biegle, wnikliwie i funkcjonalnie włącza się w życie kulturalne szkoły i regionu; uzasadnia wnioski i wykorzystuje tę umiejętność także w nowych sytuacjach problemowych.